Η ΦΥΣΙΣ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ—ΘΕΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ—ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ	ΓΡΑΦΕΙΑ
Ἐσωτερικοῦ φρ. 12.—Ἐξωτερικοῦ φρ. 15.	ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ	Ὁδὸς Μαυρομιχάλη ἀρ. 16α. Ἐναντι Χημείου

ΕΤΟΣ Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β. — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗι 10 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1900 — ΑΡΙΘ. 26

ΤΙ ΕΙΝΕ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

ΚΑΙ ΤΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ

ΤΟ ΣΩΜΑ, Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΨΥΧΗ

Τί εἶναι ὁ θάνατος;—Ὁ θάνατος οὐδὲν ἄλλο εἶναι φυσικῶς ἢ ὁ ἀποχωρισμὸς τοῦ ἀθανάτου καὶ ἀναλλοιώτου στοιχείου ἀπὸ τῶν δύο ἄλλων τοιούτων, τῶν ἀποτελούντων τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, ἰδιότι ὡς γνωστὸν, τρία στοιχεῖα ἀποτελοῦσι τὸν ἄνθρωπον, τὸ σῶμα, ἡ ζωὴ καὶ ἡ ψυχή.

Ἡ ψυχὴ ἐγκαταλείπει τὸ σῶμα, μόλις ἡ ζωὴ ἐκλείψῃ ἐκεῖθεν.

Πάντες γνωρίζομεν, ὅτι ἐν τῇ φύσει πάντα τὰ ὄντα ζῶσιν ἐν ὡρισμένῳ χώρῳ, τὰ φυτὰ ἐν τῷ ἀέρι καὶ ἐν τῷ ὕδατι, τὰ ζῶα ἐν τῷ ἀέρι, οἱ ἰχθεῖς ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἂν ἀποβάλωμεν ταῦτα ἐκεῖθεν, θνήσκουσιν. Ἐπίσης ἕτερα ὄντα ζῶσιν ἐν εἰδικοῖς χώροις, ἐν τῷ ἀζώτῳ ἢ ἐν τῷ ἀνθρακικῷ ὀξεῖ. Σπερματοειδῆ ὄντα τῶν κρυπτογαμικῶν φυτῶν ἀναπτύσσονται ἐν ταῖς φυτοειδέσιν ὕλαις, οἱ ἰχθεῖς ἀποθνήσκουσιν ἐν τῷ γλυκεῖ ὕδατι, τὸ urcdo nivalis μόνον ἐπὶ τῆς χιόνος συντηρεῖται κτλ. κτλ.

Ἡ ψυχὴ ἀκολουθεῖ τὸν αὐτὸν φυσικὸν νόμον καὶ δὲν δύναται ἡ ἐν τῷ σώματι νὰ διατηρηθῇ, ἑπομένως ἀποχωρεῖ ἐντεῦθεν, τούτου παύοντος νὰ ζῇ. Ἀλλὰ τί μετὰ τὸν θάνατον ἀπογίνονται τὸ σῶμα, ἡ ζωή, ἡ ψυχή;

Τὸ σῶμα. Μετὰ θάνατον τὸ σῶμα ἤτοι ἡ ὑλικὴ οὐσία, μὴ δυναμένη πλέον νὰ συντηρηθῇ ὑπὸ τῆς ζωῆς περιέρχεται εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν χημικῶν δυνάμεων. Ἐκλειπούσης τῆς ζωϊκῆς δυνάμεως καὶ μὴ δυναμένης πλέον ταύτης νὰ συντηρήσῃ τὸ σῶμα, φυσικῶς τοῦτο περιέρχεται εἰς ἄλλας δυνάμεις καὶ διαλύεται. Τὸ σῶμα ἀποχωρεῖ ἐκ τοῦ χώρου τῆς ζωῆς.

Ἐὰν θέσωμεν πτῶμα τι ἀνθρώπου ἢ ζώου ἐν τῷ χώρῳ θερμοκρασίας κατωτέρας τοῦ μηδενικοῦ ἢ ἔν τινι διαμερίσματι, ἐξ οὗ ἐχομεν ἀφαιρέσει τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, ἢ ἐὰν μουσχεύσωμεν αὐτὸ δι' ἀντισηπτικῶν οὐσιῶν θέλει διατηρηθῇ ἀνέπαφον, διότι ἡ ζωϊκὴ οὐσία προφυλάσσεται οὕτως ἐκ τῆς σήψεως καὶ τῆς διαλύσεως. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐὰν θέσωμεν πτῶμα τι μεταξὺ δύο στρωμάτων πάγου ἢ ἐν τάφῳ περιβαλλομένῳ διαρκῶς ὑπὸ πάγων, διότι ἡ σῆψις κωλύεται ἐν τόπῳ χαμηλῆς θερμοκρασίας.

Ὁπόταν τοὐναντίον τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἐκτίθεται εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, τοῦ ὕδατος καὶ θερμοκρασίας μέσης, ὑπόκειται εἰς ἐπανειλημμένας χημικὰς ἀποσυνθέσεις, ὧν τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα ἔσεται ὁ μετασχηματισμός του εἰς ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἀμμονιακόν, ἄζωτον, ὕδωρ καὶ εἰς ἀερώδεις ἢ στερεάς τινας ἄλλας οὐσίας αἵτινες ἀντιπροσωπεύουσιν ἐξαγόμενα ἥττον διαλύσιμα. Τὸ ἄζωτον, ἀνθρακικὸν ὀξύ, ὑδροθειϊκὸν ὀξύ, ἀμμονιακὸν καὶ ὁ ὑδατμὸς διαχύνονται ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἢ διαλύονται ἐν τῇ ὑγρασίᾳ τοῦ ἐδάφους. Καὶ ἐὰν μὲν διαλυθῶσιν ἐν τῷ ὕδατι τοῦ ἐδάφους, ἀπορροφῶνται ὑπὸ τῶν ριζῶν τῶν φυτῶν ἐξ ὧν τρέφονται καὶ ἀναπτύσσονται.

Ἐὰν δὲ διαχυθῶσιν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, αἱ βροχαὶ πάλιν τὰ διαλύουσι καὶ τὰ φέρουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Οὕτως αἱ τῶν πτωμάτων ὕλαι δὲν καταστρέφονται, ἀλλὰ μετασχηματίζονται καὶ χρησιμεύουσιν εἰς ἀνασχηματισμὸν νέων ὀργανικῶν οὐσιῶν.

Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα οὕτως ὑπήκει εἰς τοὺς κοινοὺς τῆς φύσεως νόμους, ὅπως ὑπήκουσι καὶ πάντα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς σώματα, ὀργανικὰ καὶ ἀνόργανα. Τὸ σῶμα, ὅπως καὶ ἓν ράκος, εἰς καρπὸς ἢ ὑφασμά τι, διαλύεται ὁμοίως.

Ἡ ζωή. Ἐὰν ἡ συνιστῶσα τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ὑλικὴ οὐσία οὐδὲν ἄλλο πράττει ἢ μετασχηματιζομένη ταξειδεύουσα ἐπὶ τῆς σφαίρας μας καὶ μεταβαίνουσα ἀπὸ τῶν ζώων εἰς τὰ φυτὰ καὶ ἀπὸ τῶν φυτῶν εἰς τὰ ζῶα, ὅλως τοὐναντίον συμβαίνει διὰ τὴν ζωήν. Ἡ ζωὴ εἶναι δύναμις. Ὡς ὅλαι δὲ αἱ ἄλλαι δυνάμεις, ἡ θερμότης, τὸ φῶς καὶ ὁ ἠλεκτρισμός, γεννᾶται καὶ μεταφέρεται, ἤτοι ἔχει ἀρχὴν καὶ τέλος. Ὅπως ἡ θερμότης, τὸ φῶς καὶ ὁ ἠλεκτρισμός, οἱ φυσικοὶ οὗτοι παράγοντες, οἵτινες μᾶς δίδουσι νύξιν τῆς ζωῆς καὶ οἵτινες βεβαίως ἔχουσι τὴν αὐτὴν φύσιν καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχήν, καὶ ἡ ζωὴ ἔχει τὰς παραγωγικὰς αἰτίας ὡς καὶ τὰς καταστρεπτικὰς ἰδιότητάς της. Δὲν δύναται ν' ἀναφθῇ, ὁπόταν ἅπαξ σβεσθῇ καὶ δὲν δύναται νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν πορείαν της, ὁπόταν τὸ μοιραῖον τέλος της ἐπέλθῃ. Ἄρα ἡ ζωὴ δὲν δύναται νὰ διαιωνισθῇ, διότι εἶναι ἁπλῆ κατάστασις τῶν σωμάτων καὶ ἡ κατάστασις αὕτη εἶναι προσωρινὴ καὶ ἐφήμερος, ὑποκειμένη εἰς ἀπείρίαν ἐπιρροῶν καὶ τυχαίων περιστατικῶν.

Ὥστε ἡ ζωὴ εἶναι σημαντικῶς πολὺ κατωτέρα τῆς ψυχῆς, ἥτις τοὐναντίον εἶναι ἄφθαρτος καὶ ἀθάνατος.

Ἡ ψυχὴ εἶναι τὸ κύριον στοιχεῖον ἐν ὅλῃ τῇ φύσει. Ἐνέχει ἐνεργητικὰς καὶ θετικὰς ἰδιότητας παντοχοῦ ὅθεν τὰ δύο ἄλλα στοιχεῖα, τὸ σῶμα καὶ ἡ ζωὴ ἔχουσιν ἀρνητικὰς ἰδιότητας, διότι ἐνῶ ἀφ' ἑνὸς τὸ σῶμα διαλύεται καὶ ἐξαφανίζεται καὶ ἐνῶ ἡ ζωὴ ἐκμηδενίζεται, ἡ ψυχὴ οὐδέποτε δύναται νὰ ἐξαφανισθῇ ἢ νὰ ἐκμηδενισθῇ.

Οὕτως ἡ ζωὴ ἀφανίζεται ἀνεπιστρεπτεὶ μετὰ θάνατον.

Ἡ ψυχή. Εἴπομεν ὅτι μετὰ θάνατον, τὸ σῶμα καὶ ἡ ζωὴ καταστρέφονται. Ἀλλ' ἡ ψυχὴ τί ἀπογίνεται;

Οἱ φιλόσοφοι καὶ πεπαιδευμένοι ἄνδρες ἀποδέχονται ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπαρξίς μας δὲν εἶναι τὶ ὁριστικὸν καὶ ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ συνδέεται πρός τι πέραν αὐτῆς. Ὁ ἄνθρωπος ἀποθνήσκει εἴκοσιν ἐτῶν καὶ τριάκοντα

ἐτῶν, ὅπως δύναται νὰ ζήσῃ μόνον ἐπί τινας μῆνας μετὰ τὴν γέννησίν του ἢ ν' ἀποθάνῃ εἰς βαθύτατον γῆρας. Τί εἶναι τὸ μικρὸν τοῦτο διάστημα, ἀπέναντι τῆς γενικῆς διαρκείας τοῦ χρόνου, τῆς ἡλικίας τῆς γῆς καὶ τῶν ἄλλων κόσμων; Εἶναι ὡς ἓν λεπτὸν τῆς ὥρας ἀπέναντι τῆς αἰωνιότητος. Ὥστε ἡ ζωὴ ἡμῶν, τοσοῦτον βραχεῖα οὖσα, δὴν δύναται νὰ λογισθῇ, ἢ ὡς τυχαῖον περιστατικόν, ὡς ταχὺ καὶ διαβατικὸν φαινόμενον, μόλις δυνάμενον νὰ λογισθῇ ἐν τῷ ἱστορίᾳ τῆς φύσεως.

Ἀφ' ἑτέρου αἱ φυσικαὶ συνθῆκαι τῆς γηΐνης ζωῆς εἰσὶν ἀληθῶς ἀπεχθεῖς. Ἐκτεθειμένος δὲ ὢν ὁ ἄνθρωπος εἰς παντοίους κόπους καὶ μόχθους, τόσον ἐκ τῆς ἐλαττωματικῆς καταστάσεως τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ σώματός του, ὅσον καὶ ἐκ τῶν ἀπειλούντων αὐτὸν ἑκάστοτε ἐξωτερικῶν αἰτίων, φοβούμενος τὸ πολὺ ψύχος καὶ ἀποφεύγων τὴν ὑπερβολικὴν θερμότητα, ἀδύνατος πάντοτε καὶ λεπτοφυής, ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον φυσικῶς ὀλόγυμνος κατὰ τῶν κλιματολογικῶν ἐπιρροῶν, εἶναι ἀληθῆς μάρτυς. Ἤδη μὲ τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ κάπως ἐβελτιώθησαν αἱ συνθῆκαι τοῦ βίου· κατὰ τὰς πρώτας ὅμως περιόδους τοῦ βίου, πρὸ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν χιλιάδων ἐτῶν, ὁποία ἦτον ἡ τύχη τῆς ἀνθρωπότητος; Ἄλυσσος ἀγώνων, θλίψεων καὶ δυστυχιῶν.

Αἱ συνθῆκαι τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως εἰσὶν ἐπίσης ὀδυνηραὶ τόσον ὑπὸ ἔποψιν ἠθικήν, ὅσον καὶ ὑπὸ ἔποψιν φυσικήν, διότι εἶναι γεγονὸς αὐταπόδεικτον, ὅτι ἡ εὐτυχία ἐνταῦθα εἶναι πρᾶγμα ἀδύνατον. Λέγουσα δὲ ἡμῖν ἡ Ἁγία Γραφή, ὅτι ἡ γῆ εἶναι κοιλὰς δακρύων, οὐδὲν ἄλλο πράττει ἢ ποιητικῶς μεταδίδουσα ἡμῖν ἀναμφισβήτητον ἀλήθειαν. Καὶ ὄντως, ὁ ἄνθρωπος ἔρχεται ἐνταῦθα διὰ νὰ ὑποφέρῃ. Καὶ ὑποφέρει ἐν ταῖς ἀφοσιώσεσι καὶ ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, ἐν ταῖς βλέψεσι καὶ προσπαθείαις του ὡς καὶ ἐν ταῖς ψυχικαῖς του ὁρμαῖς πάντοτε καὶ ἀκαταπαύστως ἀποτυγχανούσαις ἢ διαφευγούσαις καὶ ὑπὸ ἀναριθμήτων ἐμποδίων περιβαλλομέναις. Ἡ εὐτυχία εἶναι κατάστασις πραγμάτων, ἣν δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ φθάσωμεν. Αἱ δὲ εὐάρεστοί τινες αἰσθήσεις, ἃς τροχάδην καὶ στιγμιαίως δοκιμάζομεν, παρακολουθοῦνται ἢ μᾶλλον πληρώνονται ὑπὸ σκληροτάτων πικριῶν καὶ θλίψεων. Συμπαθοῦμεν διὰ νὰ θλιβῶμεν εἶτα τὴν ἀπώλειαν πεφιλημένων ἀντικειμένων. Ἔχομεν δέ πατέρα, μητέρα ἢ υἱούς, οὓς δέον νὰ θρηνήσωμεν οἰκτρῶς ἐκπνέοντας εἰς τοὺς βραχίονάς μας.

Εἶναι ἀληθῶς ἀδύνατον μία τοιαύτη ἀνώμαλος κατάστασις νὰ ἦναι ὁριστική. Ἀφοῦ δὲ ἡ τάξις, ἁρμονία, καὶ ἡσυχία βασιλεύουσιν ἐν τῷ φυσικῷ κόσμῳ, δέον ἡ αὐτὴ ἰσορροπία νὰ ἐπανευρίσκεται καὶ ἐν τῷ ἠθικῷ κόσμῳ. Ἐὰν δὲ περὶ ἑαυτοὺς ὁρῶμεν τὴν δυστυχίαν ἐπικρατοῦσαν, ὡς κοινὸν καὶ σταθερὸν γνώμονα, ἐὰν ἀπονταχοῦ βλέπωμεν τὴν βίαν καὶ ἀδικίαν ἐπιβάλλουσαν, τὴν ἰσχὺν θριαμβεύουσαν, τὰ θύματα ἀσπαίροντα καὶ θνήσκοντα ὑπὸ τὸ μαστίγιον τοῦ τυράννου, ἡ κατάστασις αὕτη δὲν δύναται νὰ ἦ ἢ ἐφήμερος πάροδος καί διάμεσος περίοδος, ἣν ἡ θεία Πρόνοια ἔθετο πρὸ ἡμῶν, καταδικάζουσά μας ταχέως νὰ τὴν διέλθωμεν, ἵνα φθάσωμεν εἰς βελτίονα κατάστασιν.

Ἀλλ' ὁποία ἔσεται ἡ νέα αὕτη κατάστασις, ὁποία ἔσεται ἡ δευτέρα αὕτη ὕπαρξις, ἡ διαδεχθησομένη τὴν γηΐνον ζωήν, ἢ ἐν ἄλλαις λέξεσιν, τί ἀπογενήσεται ἡ ἀνθρωπίνη ψυχή, ἀφοῦ ὁ θάνατος θραύσῃ τὰ δεσμεύοντα ταύτην πρὸς τὸ σῶμα δεσμά;

Καθ' ἡμᾶς ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ μετὰ τὸν θάνατον μεταβαίνει εἰς νέον σῶμα. Θὰ ἐνσαρκωθῇ εἰς ἕτερον ὀργανισμὸν καὶ θὰ συστήσῃ ἄτομόν τι ἀνώτερον τοῦ ἀνθρώπου ἠθικῶς, ἀποτελοῦσα οὕτω τὴν σειρὰν τῆς ἐξελίξεως ἐν τῇ ἱεραρχίᾳ τῆς φύσεως.

Τὸ ἀνώτερον δὲ τοῦτο ὄν, ὅπερ ὑπερέχει τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ κλίμακι τῶν ζώντων ὄντων, ἅτινα οἰκοῦσιν ἐν τῷ σύμπαντι, δὲν ἔχει ὄνομα ἐν οὐδεμιᾷ γλώσσῃ. Μόνος δὲ ὁ ἄγγελος, ὄν, ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἀναγνωρίζει καὶ τιμᾷ ἐν τῷ δόγματί της, διδώσιν ἡμῖν ἰδέαν τούτου. Πρὸς δὲ ὁ Ἰωάννης Ρεύνὼ ἐκάλεσεν ἄγγελον τὸ ἀνώτερον ἐκεῖνο ὄν, ὅπερ ἀποδέχεται, ὡς διαδεχθησόμενον μετὰ θάνατον τὸν ἄνθρωπον.

Ἀλλ' ἡμεῖς ἀς ἀποφύγωμεν τὴν ὀνομασίαν ταύτην καὶ ἀς καλέσωμεν φυσικώτερον ὑπεράνθρωπον ὄν, τὸ τελειοποιημένον αὐτὸ πλάσμα, ὅπερ, καθ' ἡμᾶς ἐπακολουθεῖ τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ προϊούσῃ σειρᾷ τῶν ὄντων τῆς φύσεως.

(Ἐκ τοῦ Lendemain de la mort
τοῦ Louis Figuier)

Φ. Π.

Ο ΕΠΙ ΟΜΗΡΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Εἰς τὰ τῆς διαίτης τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ ἡ βρῶσις τῶν ἰχθύων μεταξὺ τῶν ἐδεσμάτων, τοὺς ὁποίους ἔτρωγον ἐκ μεγίστης πιεζόμενοι ἀνάγκης διότι ἡ ἐκ τούτων τροφὴ καθίστησι τὸ σῶμα χαλαρὸν καὶ μὴ ἀντέχον εἰς ταὺς κόπους. Συνελάμβανον δὲ τὰ πτηνὰ, ὅπως καὶ τοὺς ἰχθεῖς δι' ἀγκίστρων. Προστίμων ὅμως πάντοτε τὴν διὰ πτηνῶν τροφὴν, ὡς θρεπτικήν, αὐξάνουσαν καὶ ἐνδυναμώνουσαν τὰς σωματικὰς δυνάμεις.

«ἀλλ' ὅτε δὴ νηὸς ἐξέφθιτο ἤια πάντα
»καὶ δὴ ἄγρην ἐφίεσκον ἀλητεύοντες ἀνάγκῃ
»ἰχθῦς ὀρνιθάς τε φίλας ὅ, τι χείρας ἵκοιτο
»γαμπτοῖς ἀγκίστροισιν.... (Ὀδύσ. Μ. 329).

Πολλάκις μεταξὺ τῶν συνήθων ξένων ἐχρῶντο καὶ οἴνου πολλῶν ἐτῶν, ὡς καλειτέρου ἐπίσης καὶ ὑγιεινοτέρου.

«τοῖς δ' ὁ γέρων ἐλθοῦσιν ἀνὰ κρατῆρας κέρασεν
»οἴνου ἡδυπότοιο, τὸν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ
»ὤιξεν ταμίη, καὶ ἀπὸ κρήδεμνον ἔλυσεν.
(Ὀδύσ. Γ. 320).

Ὡς συστατικὸν τῆς καλῆς τραπέζης ἐθεωροῦντο τὰ ᾄσματα καὶ οἱ χοροί. Εἰς τὸ συμπόσιον ἐν γένει ἐτραγῴδουν ᾄσματα ἡρωικά, τὰ ὁποῖα πάντες ἤκουον μετὰ προσοχῆς καὶ ἐν σιωπῇ.

«τοῖσι δ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός, οἱ δὲ σιωπῇ
»εἵατ' ἀκούοντες· ὁ δὲ Ἀχαιῶν νόστον ἄειδε
»λυγρόν, ὅν ἐκ Τροίας ἐπετείλατο Παλλὰς Ἀθήνη.
(Ὀδύσ. Α. 325).

Γυναῖκες καὶ παῖδες δὲν ἐλάμβανον μέρος εἰς τὰ συμπόσια. Οἱ μνηστῆρες τῆς Πηνελόπης διεσκέδαζον καὶ ἐτέρποντο ἐν τοῖς συμποσίοις διὰ τοῦ ἀοιδοῦ Φημίου.

«αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο
»μνηστῆρες, τοῖσιν μέν ἑνὶ φρεσὶν ἄλλα μεμήλει,
»μολπή τ' ὀρχηστύς τε· τὰ γὰρ τ' ἀναθήματα δαιτός·
»κῆρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέα θῆκε
»Φήμιῳ ὃς ῥ' ἠείδε παρὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκῃ,
ἤτοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν.
(Ὀδύσ. Α. 150).

Ἡ καθαριότης τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὡς καὶ τῶν ἐνδυμάτων ἦτο μεγάλη· ἐλούοντο δὲ συχνάκις διὰ χλιαροῦ ὕδατος, ἵνα καθαρίσωσι τὸ σῶμα, ὅπερ εὐκόλως ἐρυπαίνετο, διότι ἦτο γυμνὸν, καλυπτόμενον ἐκ χιτῶνος, ἤτοι καλύμματος ἐκ δύο φύλλων ὑφάσματος, ἀραιῶς καρφωμένων ἐπὶ τῶν πλαγίων διὰ πορπῶν (καρφίδων), καθόσον ἦτο ἄρραφον, διότι τότε δὲν ἔραπτον διὰ βελόνης καὶ κλωστῆς. Ἐφόρουν δ' αὐτὸ μᾶλλον χάριν εὐσχημοσύνης. Τούτου ἕνεκα προσέβαλλε πᾶσαν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος ὁ κονιορτὸς τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ ἐρύπαινεν αὐτό.

Ἐλούοντο οὐχὶ ἐμβάπτοντες τὸ σῶμα ἐν λουτῆρι, ἀλλὰ καθήμενοι ἐπὶ γαβάθας, πετρίνης ἢ χαλκίνης, ἣν ἐπάλουν **ἀσάμινθον**· ἐπέχεον δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ σώματος τὸ ὕδωρ θυμῆρες (χλιαρὸν), τὸ δὲ σῶμα ἔτριβον διὰ τῶν χειρῶν γυναῖκες ἢ κοράσια.

Ἡ αἰδὼς πρὸς τοῦτο δὲν ἦτο αὐστηρὰ τότε, οὔτε ἐντύπωσιν ἐποίει ἡ δρασις τοῦ σώματος, ἕνεκα τῆς συχνῆς ὁράσεως αὐτοῦ. Πολὺ γὰρ ἐξασθενεῖ τὴν αἰδὼ ἡ συχνὴ ὅρασις.

Μετὰ τὴν πλύσιν ἔχριον τὸ σῶμα διὰ ἐλαίου, ἵνα προφυλάττωσι τοῦτο ἐκ περιψήξεων, διότι τὸ ἔλαιον εἶνε κακὸς θερμαγωγὸς καὶ χρησιμεύει, ὡς περικάλυμμα· οὐδόλως δὲ φράττει τοὺς πόρους τοῦ σώματος ὡς κακῶς σχολιασταί τινες λέγουσιν· ἡ γὰρ φράξις τῶν πόρων ἐμποδίζει τὴν ἄδηλον διαπνοὴν, ἧς ἡ ἐμπόδισις ἐπιφέρει νόσον.

«Τόφρα δὲ Ἀκέρτην μεγαλήτορα ᾧ ἐνὶ οἴκῳ
«ἀμφίπολος Σικελὴ λοῦσεν καὶ χρῖσεν ἐλαίῳ Ω.366 Ὀδύσ.

Χάριν τῆς καθαριότητος ἐλούοντο πρὸ τοῦ δείπνου.

«αἱ δὲ λουσάμενοι καὶ χρισάμενοι λιπ' ἐλαίῳ
»δεῖπνον ἕπειτα θ' ἕλοντο παρ' ὄχθησι ποταμοῖο.
Ζ. 96 Ὀδύσ.

Ἔλουζον ἐπίσης τότε καὶ τοὺς ξένους, ἵνα καθαρισθῶσιν ἐκ τοῦ ρύπου, ὡς καὶ τοὺς ἀγνώστους, αἱ δμωαὶ, ὑπηρέτριαι κατωτέρας τάξεως. Τοὺς δὲ γνωστοὺς ἔλουον ἀμφίπολοι, (θαλαμηπόλοι), ὑπηρέτριαι ἀνωτέρας τάξεως.

Οὕτως, ὅταν ὁ Τηλέμαχος μετὰ τοῦ Πεισιστράτου κατέλυσαν, ἐν Σπάρτῃ εἰς τὸ μέγαρον του Μενελάου, ὡς ἄγνωστοι, ἀμέσως ἔλουσαν ἀμφότερους δμωαὶ ὑπηρέτριαι.

«τοὺς δ' ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
»ἀμφὶ δ' ἄμα χλαίνας οὖλας βάλον ἠδὲ χιτῶνας,
»ἐξ ῥα θρόνους ἕζοντο παρ' Ἀτρεΐδῃ Μενέλαον·
»χερνίβα δ' ἀμφίπολος **προχόῳ** ἐπέχευε φέρουσα
»κλαῖν χρυσείῃ ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος. (Ὀδύσ. Δ. 49)

Ἐκ τούτων ἐμφαίνεται ὁ μέγας πολιτισμὸς, ὁ εὐγενὴς τρόπος τοῦ ἀποδέχεσθαι καὶ ἡ ἀποφυγὴ νὰ ἐρωτῶσιν ἐν πρώτοις, τίνες εἶαι καὶ πῶς ὀνομάζονται οἱ ξένοι. Τοὺς ἀγνώστους ξένους ἐπερποιοῦντο αἱ ὑπηρέτριαι, τοὺς γνωστοὺς καὶ εὐπρεπεῖς ἀμφίπολοι καὶ τοὺς ἐπισήμους αἱ θυγατέρες ἢ αἱ οἰκοδέσποιναι, ὡς τοῦτο δηλοῦται ἐκ τῶν ἑξῆς: Ὅταν ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος μετέβησαν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Νέστορος, γνωστὰ ποιήσαντες ἀμέσως τὰ ὀνόματά των:

«Τόφρα δὲ Τηλέμαχον λοῦσεν καλὴ Πολυκάστη,
»Νέστορος ὀπλοτάτη θυγάτηρ Νηληϊάδαο.
»αὐτὰρ ἐπεὶ λοῦσέν τε, καὶ ἔχρισεν. λίπ' ἐλαίῳ,
»ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλεν ἠδὲ χιτῶνα,
»ἐκ ῥ' ἀσαμίνθου βῆ, δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος.
(Ὀδύσ. Γ. 464).

Τὸ ἔθιμον τοῦ λούειν τοὺς ξένους διετηρεῖτο ἐν τῇ Ἀρκαδίᾳ τῆς Πελοποννήσου καὶ μέχρις ἰσχάτων. Μόνον τοὺς πόδας εἶχον γυμνοὺς, διότι δὲν ἐφόρουν κάλτσας, ἀλλὰ μόνον σανδάλια (τσαρούχια) οὔτω δὲ εἶχον στρατηγοὶ καὶ στρατιῶται. Ἦτο δὲ συνήθεια τοὺς πόδας νὰ πλύνωσιν αἱ ὑπηρέτριαι, Ὁπόταν δὲ ἐφιλοξενεῖτο λίαν ἐπίσημον πρόσωπον, πρὸς ἔκφρασιν τιμῆς ἔνιπτον τοὺς πόδας αἱ οἰκοδέσποιναι ἰδίαις χερσίν.

Ὅταν ὁ Γενναῖος Κολοκοτρώνης ἐφιλοξενήθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κύρ-Κανέλλου Δελιγιάννη, ἡ σύζυγός του, καίτοι ἦτο μεγάλης παρίωπῆς, ἔνιψε τοὺς πόδας τοῦ γενναίου Κολοκοτρώνη ἰδίαις αὐτῆς χερσί. Μετὰ ταῦτα δὲ παρεκάθησεν ὁ στρατηγὸς εἰς τὴν τράπεζαν.

ΜΙΑ ΔΙΑΣΗΜΟΣ ΗΘΟΠΟΙΟΣ

Ἡ Κυρία Rejane ἐπανακάμψασα εἰς Παρισίους ἐκ μακρᾶς ἀνὰ τὴν Εὐρώπην περιοδείας της, καθ' ἣν ἔλαβε τὴν τιμὴν νὰ διδάξῃ καὶ ἐν Βερολίνῳ πρὸ τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου καὶ προσωπικῶς οὕτος νὰ τὴν συγχαρῇ, ἀφηγεῖται ὡς ἑξῆς τὰ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην.

«Ὁ αὐτοκράτωρ μοὶ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ μοὶ ζητήσῃ διὰ τοῦ ἐπιμελητοῦ τῶν θεάτρων του, νὰ παραστήσω ἐνώπιόν του τὴν «Κυρίαν Sans - Gênes». Ἀμέσως δ' ἐκτεθθην κατ' ἐμαυτήν, διατὶ ἦλθον ἐδῶ καὶ ἂν ἔπρεπε νὰ δεχθῶ ἐγὼ ἡ γαλλὶς ἡ δημοκράτις τοιαύτην πρότασιν, ἀλλὰ καὶ ἀμέσως ἀπεφάνθην, ὅτι ἀφοῦ ἦλθον ἐξ ἁπλῆς εὐχαριστήσεως καὶ ἐπιθυμίας καὶ ἀφοῦ δὲν γίνομαι βασιλικωτέρα τῆς πληθώρας τῶν ἄλλων γάλλων συναδέλφων μου, οἵτινες δὲν γίνονται ποσῶς ἀντιπατριωτικοὶ ἐρχόμενοι ἐνταῦθα καὶ ἐπευφημοῦμενοι καὶ ἐνίοτε συριζόμενοι, διατὶ νὰ μὴ δεχθῶ ἐγώ;

Θὰ παίξω λοιπὸν τὴν κυρίαν Sans – Gênes καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος θὰ ἴδῃ τὸν Ναπολέοντα διαπληκτιζόμενον μετὰ τῆς αὐλάρχου Κυρίας Λεφέβρ, δουκίσσης τῆς Δαντζίκης.

Ἀλλ' ἀδιάφορον, αὐτὸς τὸ ἠθέλησεν.

Ἔστω.

Ἀλλ' ἤδη, ὅτε πλέον τὸ πρᾶγμα ἀπεφασίσθη, καὶ μάλιστα δι' αὔριον, παρατηροῦμαι καὶ ἐξετάζω ἐμαυτὴν ἀναπαραστατικῶς... ταὐτοχρόνως δὲ ἐνῷ αἰσθάνομαι ἑαυτὴν τοσοῦτον μικρὰν καὶ καταλαμβάνομαι ὑπό τινος ἀνησυχίας, ἐν ταὐτῷ ἀναγνωρίζομαι ὡς γενναία!...

Ἡ μικρὰ ἀνησυχία προῆλθεν ἐκ τῶν περὶ ἐμοῦ σκέψεων: Ἐὰν σημεῖῳ τίποτε; ἐὰν θεατής τις μὲ ἀπεδοκίμαζε καὶ ἠναγκαζόμην ν' ἀποσυρθῶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δράματος; Ἐὰν ἀγαθός τις συνάδελφος ἐκ Παρισίων ἀπέστελλεν ἐν τῇ αἰθούσῃ... Ἐὰν ἀπροσόπτον τι τέλος ἐπήρχετο μεταξὺ τῆς πατρίδος μου καὶ ταύτης καὶ ἠναγκαζόμην ἐν τῇ ἠθικῇ μου ὑποχρεώσει νὰ μὴ διδάξω; ἢ τι ἄλλο; δὲν θὰ ἔχανον τὰς πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων: καὶ ταῖζέδιον ἑνὸς μηνός;

Ἡ γενναιότης μου ὅμως μοὶ ἀπήντα:

— Καλῶς ἔπραξας νὰ ἔλθῃς. Οὐδὲν θὰ σοὶ συμβῇ! Τὴν ἐπαύριον, ὁποία ἐσπερίς! Ἡ αἴθουσα ὑπὲρ πλήρες! Ὁ ἐκλεκτὸς κόσμος εἰς τὸ κατακόρυφον τῆς τελειότητος! A la gala!

Ἡ παράστασις εἶχεν ἀγγελθῆ διὰ τὴν 7 ἀκριβῶς ὥραν, ὁ δὲ Διευθυντὴς τοῦ θεάτρου κ. Δορβὰλ προσέρχεται καὶ μὲ εἰδοποιεῖ εἰς τὰς 7 παρὰ 2 λεπτά.

— Ὁ αὐτοκράτωρ εἰσέρχεται εἰς τὸ θεωρεῖόν του!

Σημαινούσης τῆς ἑβδόμης, τὸ παραπέτασμα τῆς σκηνῆς ὑψοῦται διὰ μιᾶς.

Καὶ ἔλεγον κατ' ἐμαυτήν, ἀλλ' ὄχι, δὲν ἔλεγον μεγάλα πράγματα. Ἂς εἴπω μόνον τί εἶδον... Κατὰ πρῶτον ἔεν εἶδον τίποτε. Ἡ αἴθουσα ἦτο σκοτεινή, ὡς συνειθίζεται εἰς ὅλα τὰ γερμανικὰ θέατρα. Εἶτα βαθμηδὸν διέκρινα μόνον ἐν τῷ κεντρικῷ θεωρείῳ τὸν αὐτοκράτορα, περιστοιχιζόμενον ὑφ' ἁπάσης τῆς αὐλῆς του καὶ πλησίον του τὸν πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας, τὸν σεβάσμιον καὶ χαριτόβρυτον μαρκήσιον δὲ Νοάλλ, καὶ τοῦτο μοὶ ἔδωκε κάποιον θάρρος καὶ ἀναθάρρυνσιν, εἴδος ἐμπιστοσύνης, διότι παρίστατό τις ἐκ τῶν ἡμετέρων.

Περατωθείσης τῆς πρώτης πράξεως, παταγωδῶς μὲ ἀνακκλοῦσιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ μετὰ τοῦτο καὶ πάλιν.

Ἡ αἴθουσα διὰ μιᾶς τότε φωτίζεται καὶ ὑπὸ τὴν λάμψιν ἑκάστης ἐξόδου μου, διακρίνω καλῶς τὸν αὐτοκράτορα πρῶτον αὐτὸν ζωηρῶς χειροκροτοῦντα καὶ ἐπευφημοῦντα.

Μεταξὺ τῆς δευτέρας καὶ τῆς τρίτης πράξεως ἔρχονται καὶ μοὶ ἀγγέλλουσι προσωπικὴν συνέντευξιν ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ θεωρείῳ μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τοῦ μαρκησίου δὲ Νοάλλ. Μετὰ δὲ τὴν τρίτην πρᾶξιν, ὁ μέγας ἀρχιθαλαμηπόλος προσέρχεται καὶ μ' ἐρωτᾷ, ἂν συγκατανεύω νὰ ὑπάγω νὰ χαιρετήσω τὰς αὐτῶν Μεγαλειότητας, πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου. Τῷ ἀπήντησα ταραγμένως πως καὶ κκταφατικῶς καὶ ἀπέρχεται.

Εἶτα μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς αὐλαίας, εἰς τὸ τέλος τῆς τετάρτης πράξεως, τὰ χειροκροτήματα πολλαπλασιάζονται, ἐξέρχομαι πάλιν καὶ εὐκρινῶς βλέπω τὸ ναὐτοκράτορα, ὀρθίως ἱστάμενον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θεωρείου του καὶ χειροκροτοῦντα μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς. Τότε ἐκ νέου προσέρχεται ὁ μέγας θαλαμηπόλος, μοὶ προσφέρει τὸν βραχίονά

του καὶ μὲ ὁδηγεῖ. Εἰς τὰς ἀρχὰς ἐνόμιζον ὅτι ἔδει ν' ἀνέλθωμεν εἰς τὸ πρῶτον διαμέρισμα καὶ νὰ περιέλθωμεν τὸν ἥμισυ γύρον τῶν ἐξωστικῶν θεωρείων, ἀλλ' ὁ σύνοδός μου αἴφνης σταματᾷ εἰσογείως, πρὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς καὶ μὲ εἰσάγει ἐντὸς μικρᾶς τινος αἰθούσης, ὅπου ἤδη εὑρίσκετο κυρία τις μὲ λευκὴν σχεδὸν τὴν κόμην, μὲ ὕφος μεγαλοπρεπῶς διακεκριμμένον, καὶ ἥτις μὲ ὑποδέχεται ὡς τινα, ὅστις νὰ ἀνεμένετο. Ἦτον ἡ αὐτοκράτειρα. Ἦτον ἐντελῶς μόνη. Φυσικῶς ἐξεπλάγην καὶ δὲν εἶχον δίκαιον ; ὡς ὅταν φαντάζεταί τις, νὰ ἴδῃ σκηνήν τινα καὶ αἴφνης τῷ παρουσιάζεται ἑτέρα ἀντὶ τῆς πρώτης. Ἀλλ' ἀμέσως ἠνώνησα ὅλην τὴν τελείαν λεπτότητα τῆς ὑποθέσεως. Ἠθέλησαν, ὄχι μόνον νὰ μοὶ φεισθῶσι τὴν ἀνάβασιν ταύτην καὶ τὴν διὰ μέσου τῶν διαδρόμων διάβασίν μου, μετὰ τὴν κόπωσιν τοσοῦτον μακρᾶς παραστάσεως, ἀλλ' ἐσκέφθησαν ὡσαύτως καὶ νὰ μετριάσωσι τὰς ἐντυπώσεις μου, θέτοντές με κατὰ πρῶτον εἰς συνάφειαν μετὰ γυναικός, ἔστω καὶ τῆς αὐτοκρατείρας, καὶ νὰ ἐλαττώσωσι τὴν πρώτην μου ἔκπληξιν, κατὰ τὴν συνάντησίν μου μετ' ἀνθρώπου, προξενοῦντος ταραχὴν καὶ συγκίνησιν καὶ ὅστις θὰ ἦτο, διὰ μίαν, γαλλίδα, ὁ αὐτοκράτωρ τῶν γερμανῶν !

Εὗρον τοῦτο πολὺ ὡραῖον καὶ ἐπιτυχημένον, καὶ ἐπειδὴ φυσικῶς πᾶν ὅ,τι εἶναι «καλῶς διοργανωμένον» δέον νὰ ἦναι γαλλικόν, εὗρον καὶ ἐγὼ αὐτὸ ὅλως γαλλικὸν καὶ συγκινηθεῖσα ὀλίγον κατ' ἀρχάς, ἃς τὸ ὁμολογήσω, ἐμειδίασα ἐν ἐμοὶ καὶ ἐνεθάρρυνα.

Πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας παρέρχονται, καθ' ἃ μοὶ ἐπιδαψιλεύονται ἀπειρίαι φιλοφρονήσεων καὶ συμπαθειῶν. Καὶ ἐξακολουθῶ πάντοτε νὰ τὰς δέχωμαι, διαλογιζομένη κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο : «Τώρα θὰ ἔλθῃ !» καὶ ἐν ταὐτῷ ἔλεγον κατ' ἐμαυτή : Τί πταῖει αὐτός ! ὁ πάπκος του ἔκαμε τὸν πόλεμον ! ! καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ὁπόταν τέλος ὁ αὐτοκράτωρ, περιστοιχιζόμενος ἀπὸ ποικίλας στολὰς καὶ ἐν τῷ μέσῳ σπαθοκρουσμάτων, ἀναφαίνεται αἰφνιδίως πρὸ τοῦ φλοιοῦ τῆς θύρας τῆς μικρᾶς ταύτης αἰθούσης, ἔνθα εὑρισκόμεθα μετὰ τῆς αὐτοκρατείρας. Τότε αὕτη δεικνύουσά μοι τὸν σύζυγόν της, μοὶ λέγει :

— Ἰδού, Κυρία, ὁ αὐτοκράτωρ, ὅστις κάλλιον ἐμοῦ θὰ σᾶς ἐκφράσῃ τὴν μεγάλην εὐχαρίστησιν, ἣν ἠσθάνθημεν ἀπόψε.

Ὁ αὐτοκράτωρ Γουλλιέλμος ἔφερε στολὴν ἁπλῆν ἐκ φαιοῦ χρώματος. Ὁμοιάζει δὲ πολὺ μὲ τὰς φωτογραφίας του. Μ' ἐπλησίασεν ἀμέσως καὶ διὰ καθαρωτάτης γαλλικῆς διαλέκτου μοὶ ὡμίλησε περὶ τῆς εὐφυοῦς συναρμολογίας τοῦ ἔργου, περὶ τῆς συνεχοῦς μεταπτώσεως τῶν παραστάσεων, περὶ τῶν ὡραίων ἀμφιέσεων, τῆς ἀκριβείας καὶ ἐπιτυχίας κτλ.

— Ἀναντιρρήτως, ὁ κ. Σαρδοὺ εἶναι πολὺ ἐπιτήδειος συγγραφεύς, μοὶ λέγει.

Ἐὰν ὁ ἀγαπητὸς καὶ ἀξιόλογος οὗτος φίλος μας ἦτον ἐκεῖ, δὲν θὰ ἐκωλύετο ν' ἀπαντήσῃ !

Ἐπειδὴ δὲ μοὶ ὡμίλει περὶ τῆς οἰκειακῆς ἐκπροσωπήσεως, ἣν ὁ Σαρδοὺ ἐπεχείρησεν εἰς τὸ ἱστορικὸν πρόσωπον τοῦ Ναπολέοντος, τῷ εἶπον μετὰ θάρρους :

— Ὁ Ναπολέων μὲ ταῖς παντοῦφλαις του ἐνέπνευσε τὸν ἡμέτερον Σαρδοὺ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ πολὺ διεσκέδασε τὸ κοινόν, ἀλλὰ γνωρίζομεν, ὅτι εἶναι ἀρκετὰ μεγάλος διὰ νὰ δύναταί τις νὰ τὸν σμικρύνῃ ὀλίγον.

— Ἠγάπων πολὺ τὴν παράστασιν ταύτην, ἣν εἶδον ἤδη διδασκομένην γερμανιστί, μοὶ λέγει τότε πάνυ εὐγενῶς, ἀλλὰ δὲν τὴν ἐξετίμησα καὶ δὲν τὴν ἔμαθον ἢ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ταύτης.

Καὶ εἶτα μοὶ τηὐχήθη καλὸν ταξείδιον, λέγων μοι :

— Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὰ ἐξαίρετα μαθήματα, ἅτινα ἤλθετε νὰ δώσητε εἰς φοὺς γερμανοὺς καλλιτέχνες μας.

Τότε καὶ ἐγὼ ἔλαβον τὴν εὐκαιρίαν νὰ εὐχαριστήσω διὰ τὴν καλὴν παράστασιν τῶν βοηθητικῶν προσώπων γερμανῶν, οἵτινες πολὺ συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν.

— Μεγαλειότατε, παρετήρησα ἀπόψε, τῷ λέγω, τοῖς συναδέλφοις μου, μεθ' ὁπάσης προσοχῆς καὶ νοημοσύνης οἱ γερμανοὶ βοηθοὶ ἠκολούθουν τὴν ἐξέλιξιν τῆς παραστάσεως.

Ἡ παρατήρησις αὕτη, φαίνεται, τῷ ἤρεσε πολύ.

—Τότε, ἐμὲ νὰ εὐχαριστήσητε, μοὶ ἀπεκρίθη, διότι εἶχα διατάξει τίποτε νὰ μὴ σᾶς λείψῃ καὶ νὰ συντελέσουν εἰς πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ.

Εἶτα ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ θηλακίου του ἓν κυτίον, περιέχον ἓν λαμπρότατον βραχιόλιον, καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ τὸν ἠνόχλει καὶ μοὶ τὸ προσέφερεν. Ἔφερε δ' ἐπ' αὐτοῦ τὰ οἰκόσημά του.

Καὶ μοὶ εἶπε πάλιν μετὰ λίαν εὐγενοῦς ὕφους.

— Καλὸν ταξείδιον !

Ἡ αὐτοκράτειρα μετὰ τῆς ἀκολουθίας της ἐχαιρέτησαν ἐπίσης καὶ ἀπῆλθον, ἐκτὸς τοῦ μαρκησίου δὲ Νοάλλ, ὃν ὁ αὐτοκράτωρ παρεκάλεσε νὰ μὲ ὁδηγήσῃ.

— Εἰς ὑμᾶς ἐναπόκειται δικαιωματικῶς ἤδη νὰ λάβητε τὴν εὐχαρίστησιν ταύτην, τῷ εἶπε μετὰ χαρίεντος μειδιάματος.

Ὁ πρόσβυς μας, ὅλως μικροῦ ἀναστήματος καὶ ὑποκλινόμενος μοὶ δίδει ἀμέσως τὸν βραχίονά του καὶ μὲ ὁδηγεῖ, ἐκ παραδρομῆς, μέχρι τῆς ὁδοῦ, ἔνθα οἱ φύλακες ἐκλαμβάνοντές με διὰ κυρίαν τῆς ἀκολουθίας τῆς αὐτοκρατείρας, προθυμοποιοῦνται μετὰ σπουδῆς νὰ μὲ εἰσάξωσιν ἐν τινι τῶν αὐροκρατορικῶν ἁμαξῶν. Ἀλλὰ ἐπανευρίσκομεν ἀμέσως τὴν ἀπωλεσθεῖσαν ὁδόν μας καὶ ἐπανέρχομαι εἰς τὸ ἐν τοῖς παρασκηνείοις δωμάτιόν μου, διὰ μέσου πληθώρας ἐφημερηδυγράφων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους μετὰ κόπου ἐξέφυγον, ἐνῷ ὀπισθέν μου τοὺς ἀκούω ἔτι ἐρωτῶντάς με:

— Τί σᾶς εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ ;

— Καὶ ἐν σπουδῇ ἀπαντῶ, φεύγουσα :

— Μὲ ἐπεφόρτισε πολλοὺς χαιρετισμοὺς νὰ σᾶς εἴπω.

Ἦτο ἀληθὲς ἢ δὲν ἦτο ἀληθές, δὲν εἰξεύρω, ἐγὼ ἐν τούτοις τοῖς τὸ εἶπα.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΠΑΡΞΕΩΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

(ὑπὸ τοῦ κόμητος Marincourt)

Ἀφιεροῦται τῷ ἰατρῷ κυρίῳ ΛΑΖΑΡΙΔΗ,

Ἐν Σοφίᾳ

Σειρὰ θαυμασίων γεγονότων καὶ ἀληθῶς περιέργων, ἀναφερομένων ὑπὸ τοῦ Κυρίου Χάλ καὶ ἐπιβεβαιωμένων παρὰ πλείστων θεατῶν, εἶναι ἐπαρκὴς ἀπόδειξις, ὅτι οὐδεὶς πρέπει ν' ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς αὐθεντίας αὐτῶν. Καὶ ὅμως ἠδύνατό τις νὰ τὰ ἐκλάβῃ ὡς ἐπινοήσεις καὶ ἀγυρτικὰ ψεύδη, ἐὰν δὲν ἐπεβεβαιοῦντο ὑπὸ ἐπιστημόνων καὶ δὴ ὑπὸ τοῦ περιφήμου Κροῦκες, τοῦ συγγραφέως τῆς «ἀκτινοβολούσης ὕλης» καὶ «τῶν περὶ πνευματισμοῦ Ἐρευνῶν».

Διὰ τῆς βοηθείας εἰδικῶν τινων ἐργαλείων, κατασκευαζομένων μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης ὑπὸ τῶν χημικῶν καὶ φυσικῶν ἀκριβείας, ἐν τοῖς πειράμασιν αὐτοῦ, ὁ Crookes, ἀπέδειξε τὴν ἀλήθειαν τῶν φαινομένων, κατεμέτρησε τὴν δύναμίν των καὶ ἀπέδειξεν, ὅτι διαφεύγουσι ταῦτα τοὺς διέποντας τὴν ὕλην συνήθεις νόμους.

Πιστὸς εἰς τὸ σύστημά μου, ἐγὼ θὰ ὁμιλήσω μόνον διὰ τὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα εἶδον. Ὅσον ἀδύνατα δὲ καὶ ἂν φαινομενικῶς εἶναι, δὲν δύναμαι παρὰ νὰ θεωρήσω ταῦτα ὡς πειστικά. Παρὰ τὰς ἀμφιβολίας μου δέ, παρὰ τὰς ἀποστροφάς μου καὶ τὰς ὑπαρχούσας πεποιθήσεις μου, μὲ ἔκαμαν νὰ πιστεύσω εἰς τὴν ὕπαρξιν τοῦ ὑπερφυσικοῦ κόσμου.

Ἡ Γαβριέλλα, κρατοῦσα μολυβδοκόνδυλον καὶ ὑπνωτισθεῖσα, ἔγραφεν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν πνεύματος, ὅπερ ἔλεγεν ὅτι εἶναι τοῦ Θωμᾶ δὲ Μάρλε, τοῦ σκληροῦ τυράννου ἐκ τοῦ οἴκου Κούτον. (Coucy) Μᾶς ἔδιδε δὲ μετά τινος εὐχαριστήσεως λεπτομερείας περὶ τῶν κακουργημάτων του, ὑπότε διεκόπτετο διὰ νὰ γράψῃ :

— Τὸ μεσάζον σου (medium) μοῦ ἀρέσει, ἐπιθυμῶ νὰ τὸ ἀσπασθῶ.

Ἡ πρότασις αὕτη ἀπὸ μέρους ἑνὸς καθαροῦ πνεύματος, δηλαδὴ ὅπως τὸ ἐνόμιζον, ἐλεύθερον πάσης ὕλης, ἐπομένως δὲ καὶ πάσης ὑλικῆς ἀνάγκης καὶ πάσης φυσικῆς ἐπιθυμίας, μοὶ ἐφάνη παράδοξος· τὴν ἀπέδωκα δὲ εἰς μίαν τῶν κακῶν

Ὅτε ἡ θεία μου ἠγέρθη ἀποσέμως . . .

ἐκείνων ἀστειοτήτων, τὰς ὁποίας συχνάκις κάμνουσιν οἱ ἐπισκέπται μας οὗτοι.

— Ἀσπάσθητι αὐτό, ἂν δύνασαι, τῷ εἶπον, γελῶν, τόσον πολὺ ἤμην βέβαιος διὰ τὸ ἀδύνατον ὑλικῆς πράξεως.

Ἡ Γαβριέλλα τότε ὀπισθοχώρησε μετὰ φόβου καὶ φρίκης :

— Ἠσθάνθην εἰς τὸ στόμα μου, μοὶ εἶπε, κάτι τὶ ψυχρὸν καὶ σιελῶδες, τὸ ὁποῖον μὲ ἔκαμε νὰ ἀηδιάσω.

— Παρακληθὲν τὸ πνεῦμα νὰ ἐξηγηθῇ διὰ τὴν πρᾶξίν του, ἀπήντησεν ἐγγράφως :

— Αἱ ψυχαὶ τῆς τάξεώς μου, ἃς καλεῖτε κακὰ πνεύματα, μένουν ὄντως κακά, καὶ ἡ μεγαλεστέρα των τιμωρία εἶναι, ὅτι δὲν δύνανται νὰ καταπαύσουν τὰ πάθη, ἅτινα τὰ κατέτρυχον ζῶντα. Διὰ μέσου τοῦ ὑγροῦ, τὸ ὁποῖον μᾶς δίδει τὸ φαινόμενον μόνον τοῦ σώματος, κρασπαθοῦμεν νὰ παραγάγωμεν καὶ ὑλικὰ ἀποτελέσματα. Καὶ ἐπιτυγχάνομεν εἴς τινας περιστάσεις καὶ μέχρι τινὸς σημείου, δηλαδὴ δυνάμεθα νὰ ἐνεργήσωμεν εἰς τὰ πρόσωπα, τὰ εὑρισκόμενα ἐν ὑπνοβασίᾳ.

— Δὲν δύνασαι νὰ μὲ κάμῃς νὰ αἰσθανθῶ φυσικήν τινα ἐντύπωσιν, π. χ. νὰ μοὶ δώσῃς ἕνα γρόνθον ἢ ραβδισμόν ;

— Δὲν θὰ αἰσθανθῇς τίποτε, διότι ἡ ὕλη τῶν ὀργάνων σου συχνατίζει θώρακα μεταξὺ σοῦ καὶ ἐμοῦ.

Πολλάκις, ὄντες πολλοὶ περὶ τὴν τράπεζαν, μὲ τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτῆς, ἐζητήσαμεν διὰ νὰ πεισθῶμεν καλλίτερον, ὅπως μερικοὶ τριγμοὶ καὶ ἀσθενεῖς κρότοι, οἵτινες ἐγίνοντο εἰς τὴν τράπεζαν, ὑπὸ τοὺς δακτύλους μας, ἐπαναληφθοῦν δυνατώτερον εἰς ἄλλο μέρος τοῦ δωματίου.

Ἡ εὐχή μας αὕτη ἐξεπληρώθη πολλάκις, ἀλλὰ μὲ τρόπον πολὺ ἀβέβαιον καὶ πάντοτε μετὰ πάροδον χρόνου, πλέον ἢ ἥττον μακροῦ.

— Αἰσθάνεσθε λοιπὸν πολὺν κόπον, ἠρώτησα, διὰ νὰ κάμετε ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον φαίνεται εἰς ἡμᾶς τόσον εὔκολον; τοῦτο μὲ κάμνει ν' ἀμφιβάλλω περὶ τῆς δυνάμεώς σου.

Τὸ πνεῦμα, μοὶ ἀπήντησε καὶ πάλιν:

—Νὰ κατηγορῆτε τὸν ἑαυτόν σας, διότι ἀπὸ σᾶς δανειζόμεθα τὸ ὑγρὸν προσκαίρως καὶ κατὰ μέρος, διὰ νὰ διενεργῶμεν τὰ ζητούμενα ἀποτελέσματα.

— Δὲν ἔχετε λοιπὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον δὲν βλέπομεν διὰ τὴν λεπτότητά του, ἀλλὰ σῶμα τὸ ὁποῖον ἐνεργεῖ, ὡς εἶχε νεῦρα καὶ μῦς ; Ὅταν κτυπᾷς τὸ σανίδωμα, κτυπᾷς ὅπως ἡμεῖς μὲ τὰ δάκτυλά σου ;

— Ἔχομεν σῶμα ὑγρόν, συνιστάμενον ἀπὸ λεπτοτάτην ὕλην καὶ τὸ ὁποῖον σχηματίζεται καὶ ἀναχηματίζεται κατὰ τὴν θέλησίν μας. Πράττομεν δὲ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διὰ τῆς περιβαλλούσης ἀτμοσφαίρας καὶ τῶν ὑγρῶν σας, ὁποιονδήποτε ὄργανον θέλομεν. Ἀλλὰ τὸ σῶμα αὐτό, δὲν εἶναι ὡρισμένον, περιγεγραμμένον ὅπως τὸ ἰδικόν σας· ἐπενεργοῦμεν δὲ ἐπὶ τῆς ὕλης, ὅπως ὁ ἠλεκτρισμός, τὸν ὁποῖον μεταχειρίζεσθε, διὰ νὰ μεταβιβάσητε τὴν σκέψιν σας καὶ διὰ νὰ παράξητε ὑλικὰ ἀποτελέσματα.

Ἐζήτησα εἰς πολλὰς περιστάσεις νὰ ἐξιχνιάσω τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἔμεθα ἑσπέραν τινὰ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς δεσποινίδος Παυλίνας, ἥτις ἦτο ἐξαίρετος ὑπνοβάτις καὶ ἐχρησιμεύεν ὡς μεσάζον πρόσωπον, χωρὶς ὅρως οὐδέποτε νὰ περιέλθῃ εἰς ὑπνοβασίαν.

Εἴχομεν ἐπιτύχει πλείστας ἐκδηλώσεις διὰ τῆς τραπέζης, ὅτε ἡ θεία μου ἠγέρθη ἀποτόμως καὶ εἶπε :

— Ὑπάγω νὰ κοιμηθῶ. Ἅπασαι αἱ μαγγανεῖαι σας μὲ ἐρεθίζουσι καὶ μὲ ἐκφοβίζουσι. Παίζετε μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ σκότους καὶ τοῦ ψεύδους καὶ ἁμαρτάνετε βαρέως.

Ὡμίλει δὲ οὕτως ὑπὸ τὸ κράτος τῆς δεισιδαιμονίας, ἣν οἱ ἄξεστοι καὶ φανατικοὶ ἱερεῖς ἐνέπνεον αὐτῇ. Καὶ πραγματικῶς, πρὶν ἢ τὸ ζήτημα ἐξετασθῇ θρησκευτικῶς οὕτως ἢ ἄλλως, πολλοὶ σεβαροὶ καὶ φιλόπονοι ἄνθρωποι ἀπέδιδον ἀποκλειστικῶς εἰς διαβολικὴν ἐπίδρασιν πᾶν ὅ,τι δὲν ἐξηγεῖ ἡ ἐπιστήμη. Καίτοι δὲ ἀνήκουσα εἰς ἄλλην αἵρεσιν χριστιανισμοῦ, ἡ δεσποινὶς Παυλίνα καὶ ἡ οἰκογένειά της ἦσαν εὐσεβέστατοι καὶ δὲν εἶχον διαπράξει οὐδέποτε παράβασιν τοῦ θρησκευτικοῦ νόμου.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ λύσωμεν τὸ σχετικὸν πρὸς τὴν φύσιν τῶν πνευμάτων ζήτημα, ἔδει νὰ τὸ σπουδάσωμεν. Τοῦτο ἀκριβῶς ἤδη πράττομεν. Τῆς θείας μου ἀποσυρθείσης, αἰφνιδίως μετὰ τῶν φαινομενικῶν ἐντυπώσεών της καὶ τῆς κακῆς διαθέσεως, εἶπον εἰς τὸ πνεῦμα τῆς τραπέζης :

— Ἀφοῦ ἡ Κυρία Χ . . . δὲν μᾶς ἔδωκε τὸν καιρὸν νὰ

Ἐγερθεῖσα, εἶδον τὰς σελίδας τῆς Βίβλου . . .

τῇ εὐχηθῶμεν τὴν καλὴν νύκτα, πράξε το σὺ ἐκ μέρους ἡμῶν, ὅταν κοιμηθῇ.

Ἡ οἰκία της ἦτο πλησίον ἐκείνης, ἐν ᾗ εὑρισκόμεθα.

Δὲν ἐσκεπτόμην πλέον τὸ μικρὸν ἐπεισόδιον τῆς χθές, ὅτε τὴν ἐπαίρων ἡ θεία μου μοὶ εἶπε :

— Χθὲς τὸ ἑσπέρας ἤκουσα εἰς τὸ προσκεφάλαιον τῆς κλίνης μου, ἐνῶ ἐκοιμώμην, θόρυβον φοβερόν, ὅστις διήρκεσεν ἐπὶ μακρόν. Ἐσκέφθην δέ, ὅτι σεῖς μοὶ τὸν ἐστείλατε. Ἀλλ' ἔκαμα τὴν προσευχήν μου, λέγουσα εἰς τὸν διάβολόν σας νὰ μὲ ἀφήσῃ ἥσυχον καὶ νὰ μείνῃ μεθ' ὑμῶν, ἐὰν σᾶς εὐχαριστῇ ἡ συναναστροφή του.

Πρὸ τοῦ γεγονότος τούτου καὶ πολλῶν ἄλλων ὁμοίων,

τῆς αὐτῆς φύσεως, ἠρώτησα ἐὰν ἡ ἀντανακλαστικὴ πρᾶξις τοῦ κ. Μωρὼ ἐπιδέχεται *τὴν ἐξέτασιν τοῦ φυσιολόγου.*

Ἡ διερεύνησις ἐπὶ τοῦ καταχθονίου χαρακτῆρος τῶν πνευμάτων παρουσιάσθη πολλάκις εἰς τὸ μέσον καὶ ἔλαβεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν χαρακτῆρα τῆς δριμύτητός του.

Ἡ θειά μου ἐπιδεβεκωμένη καὶ ἐμμένουσα εἰς τὰς ἰδέας της ὑπὸ τῆς ἀναγνώσεως ἔργων τινων,, ὡς τῶν κ. κ. Μερβὶλ καὶ Μουσσώ, ἠξίου νὰ μᾶς ἐπιβάλῃ τὰς ἰδέας της ὡς δόγματα ἀναμφισβήτητα.

— Ἀλλὰ εἰς τὸν Κύριον Μερβὶλ, τῇ ἐλέγομεν, ἔχομεν νὰ ἀντιτάξωμεν ἄλλας αὐθεντίας. Τὰ δὲ βιβλία του, ὅπου πυνεσώρευε ἰοβείους ὀντως ἀναζητήσεις, καὶ ὅπου παρέθεσεν ὑψίστου ἐνδιαφέροντος παρατηρήσεις δὲν λέγουσιν ἐν τούτοις τὴν τελευταίαν λέξιν. Εὑρίσκονται ἐκεῖ κείμενα ἐξηγούμενα διὰ τοῦ μᾶλλον φαντασιώδους τρόπου, γελοῖαι παιδαριώτητες ἐλέγχουσαι καὶ αὐτὴν τὴν ἄγνοιαν τοῦ συγγραφέως ἐν πολλοῖς ὡς τὰ κρανία τῶν γιγάντων, φέροντα γεγραμμένον τὸ ὄνομά των, ὁμολογίας ἀποδιδομένας εἰς τὸν διάβολον καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἐξ ἀναμφισβήτητων γεγονότων, ἅτινα ἀναφέρει ἐξάγει αὐθηρέτως αὐθέδιες συνεπείας. Διατί νὰ λαμβάνωμεν τοῦτον ὡς ὁδηγόν, πρὶν γνωρίσωμεν τὰ συμπεράσματα συγγραφέων, τοὐλάχιστον ἐπίσης σπουδαίως καταγινομένων ὡς αὐτός ;

Ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τῆς θείας μου ὡμοίαζε πρὸς ἵππον, ὅστις προχωρεῖ χωρὶς νὰ βλέπῃ δεξιὰ ἢ ἀριστερά, διότι αἱ παρωπίδες του ἐμποδίζουσιν αὐτόν. Πᾶς συλλογισμός της ἐπηγαζεν ἐκ λογικῆς κακοβούλου, χωρὶς ὄφελος.

Ἡ Παυλίνα καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς δὲν ἐδέχοντο ποσῶς τὴν θεωρίαν, ὡς ἀποκλειστικῶς διαβολικήν.

Ἐν πάσει περιπτώσει, λέγω ἀκόμη, οἱ διάβολοι, ἐὰν διάβολοι ὄντες ὑπάρχουσιν, εἶσιν ἀνεπιτήδειοι. Μᾶς κυρήττουν τὴν θειότητα τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὴν αἰώνιον ζωήν. Εἰς τούτους δὲ ὀφείλω τὴν μεταστροφήν μου, εἰς τὰς δοξασίας ταύτας, ἃς εἶχον ἐγκαταλείψῃ.

— Πρόσεξον, εἶναι παγίς. Σὲ ὀπισθοδρομοῦν ἵνα πηδήσῃς καλλίτερον.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἠττηθεὶς ὑπὸ τοῦ προφανοῦς, ὤφειλον νὰ δεχθῶ τὴν ἐπέμβασιν ξένων πρὸς ἡμᾶς δαιμόνων, ἀλλ' ἐζήτουν ἀκόμη ἐπιστημονικήν τινα ἐξήγησιν, ἥτις νὰ ἀνῆγεν ἅπαντα τὰ φαινόμενα εἰς φυσικὰς αἰτίας καὶ ὀλίγον γνωστὰς τοὐλάχιστον.

Συνομιλοῦντες οὕτως ἐκάμαμεν, μίαν τράπεζαν νὰ ὁμιλήσῃ, τὸ πνεῦμα δὲ φαίνεται ἐλάμβανε μέρος εἰς τὴν συνομιλίαν μας. Καὶ μᾶς εἶπε δὲ τότε :

— Ὑπάρχουσι βεβαίως πνεύματα κακά, γενικῶς ἐλκφρὰ ἢ κακά· Ἀλλὰ ἐγὼ δὲν εἶμαι ἐξ ἐκείνων. Διὰ νὰ ἐκπληρώσω δὲ θείαν ἐντολήν, συνέρχομαι μετὰ τῶν ἀνθρώπων. Τὴν ἐπαύριον ἡ δεσποινὶς Παυλίνα μᾶς εἰδοποίησεν, ὅτι εἶχε λάβῃ εὐχάριστον ἀπάντησιν.

— Ἀνήκουσα εἰς τὸ προτεσταντικὸν δόγμα καὶ Ἀγγλὶς τὴν καταγωγήν, ἀνεγίνωσκεν ἀδιαλείπτως τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἐν ἐκδόσει Ἀγγλικῇ.

Ἰδοὺ δὲ τί μᾶς διηγήθη ;

Χθὲς τὸ ἑσπέρας ἐκοιμήθην συλλογιζομένη εἰς ὅ,τι εἴχομεν εἰπῇ καὶ ὁ ὕπνος ἤρχετο ἤδη, ὅτε ἤκουσα θόρυβον ἐπὶ τῆς τραπέζης μου. Κάποιος ἐκίνει καὶ ἐξεφύλλιζε τὰ βιβλία μου.

Ἐγερθεῖσα, εἶδον εὐδιακρίτως τὰς σελίδας τῆς Βίβλου μου, αἵτινες ἐκινοῦντο, ὡς χεὶρ νὰ τὰς ἤνοιγε καὶ ἄνθρωπός τις ἐζήτει μετὰ προσοχῆς σελίδα τινα. Ἡ μικρὰ αὕτη κίνησις μετ' ὀλίγον ἔπαυσε καὶ εἰς τὸ ἐναπομεῖναν ἀνοικτὸν μέρος εὗρον τὸν φύλλον διπλωμένον ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ἐδαφίου.

Every spirit that confesseth that Jesus Christ is come in the flesh is of God (John, first epistle, ch. IV,V,2).

. . . . . .

Πρὸς βεβαίωσιν τῆς καταθέσεώς της, μᾶς ἔδειξε τὸ βιβλίον μὲ τὸ ἐνδεικτικὸν σῆμα.

— Δὲν δύναμαι νὰ ἀμφιβάλλω, προσέθηκεν ἡ Παυλίνα, ὅτι καλόν τι πνεῦμα ἠθέλησε νὰ διασκεδάσῃ τὰς ἀμφιβολίας μου, δεικνύον μοι τὰς λέξεις ταύτας τοῦ Ἀποστόλου.

Ὁμολογοῦσα, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθε μὲ σάρκα, δὲν δύναται, κατὰ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην, νὰ μὴ ἦναι ἢ καλὸν πνεῦμα. Ἔχω ἔκτοτε μεγάλην ἐμπιστοσύνην καὶ αἰσθάνομαι μεγάλην ἀνακούφισιν.

Ὑπεθέσαμεν κατ' ἀρχάς, ὅτι ἡ Παυλίνα ἤθελε νὰ διασκεδάσῃ εἰς βάρος μας, ἀλλὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην διεσκέδασαν αἱ κατόπιν βεβαιώσεις τῆς Παυλίνας, ὡς καὶ ἡ ἐντελὴς τιμιότης αὐτῆς.

Ἰσχυρισθησάν τινες ἔτι, ὅτι αὕτη ὑποκειμένη οὖσα εἰς ὑπνοβασίαν, μόνη αὕτη θὰ ἤνοιξε τὸ βιβλίον καὶ θὰ ἐσημείωσε τὸ ἐνδεικνύμενον ἐδάφιον, ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις τοῦ ὕπνου ἐκώλυε πᾶσαν ἀνάμνησιν, διότι ἂν θὰ ἐκοιμᾶτο, δὲν θὰ ἐνθυμεῖτο, ἄρα οἱ λόγοι της ἀπεδεικνύοντο ἐντελῶς ἀκριβεῖς.

Πρέπει ἀκόμη νὰ ἀναφέρωμεν, ὅτι οὐδέποτε κατελαμβάνετο ὑπὸ αἰφνιδίας ἢ ἀκραιείας ὑπνοβασίας, ἡ δὲ πρὸς ὕπνον τάσις της ἰξεδηλοῦτο μόνον συνεπείᾳ μαγνητικῶν ἐπιδράσεών μου.

— Δός ἡμῖν αἰσθητικὴν ἀπόδειξιν τῆς δυνάμεώς σου, ἀναμφισβήτητον, εἰς τρόπον ὥστε νὰ νικηθῶσιν οἱ μᾶλλον ἄπιστοι, ἠρώτησε τὸ πνεῦμα, ἡ Παυλίνα, κάμνουσα μετ' ἐμοῦ καὶ ἄλλων τινῶν προσώπων νὰ ὁμιλῇ ἡ τράπεζα.

— Ποίαν ἀπόδειξιν θέλετε ; μᾶς ἀπεκρίθη.

Ἦτο τότε ἡ δεκάτη ὥρα καὶ ἡμίσεια.

— Ἵνα ὅλα τὰ ἐκκρεμῆ ὡρολόγια τῆς οἰκίας σταματήσωσιν εἰς τὴν ἑνδεκάτην ὥραν.

Ἡ παραγγελία αὕτη ἐξετελέσθη τόσῳ καλῶς, ὥστε τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον, ὑπῆρχε λελανθασμένη δεῖξις τῆς ὥρας, καὶ μεγάλη διατάραξις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς οἰκίας. Ἐλπληκτοι οἱ ὑπηρέται παρεπονοῦντο περὶ τῶν ὡρολογίων.

Ἡ μήτηρ τῆς Παυλίνας ἤθελε νὰ ἔχῃ φυσικὴν ἐξήγησιν τοῦ φαινομένου :

— Πῶς ἐσταματήσατε τοὺς τροχοὺς τῶν ὡρολογίων, ἀφοῦ δὲν ἔχετε χεῖρας, ὡς τὰς ἰδικάς μας ;

Ἔλαβε δὲ ταύτην τὴν ἀπάντησιν, ἥτις δὲν τῇ ἐφάνη εὐνόητος :

— Διὰ τοῦ πνευματικοῦ ἢ θείου μαγνητισμοῦ.

Κατηγόρησαν, ὡς πάντοτε, τὴν Κ. Παυλίναν, ὅτι ὑπῆρξε καὶ αὐθις ὁ αἴτιος (Ἕπεται συνέχεια)

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΑΞΕΙΔΙΟΥ

(Συνέχεια· ἴδε προηγ. φύλλον)

Τὸ Καλαφάτιον εἶναι ρωμαντικωτάτη καὶ ἱστορικὴ κωμόπολις, ἐπὶ θυμασίας σχετικῶς τοποθεσίας εὑρισκομένη, τοῦ Δουνάβεως ἀποτελοῦντος πρὸ αὐτῆς ἐκτεταμένον μέχρι τοῦ Βιδινίου ἄνοιγμα, καὶ χωρεῖ ἀνατολικῶς πρὸς ὕψωμά τι, ἔνθα ἔπεσεν ἡ πρώτη τουρκικὴ βόμβα κατὰ τὸν τελευταῖον ρωσσοτουρκικὸν πόλεμον, ἀκριβῶς πλησίον τοῦ ἐκεῖ ἱσταμένου τότε Καρόλου, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ὁποίας ἠγέρθη ἐκεῖ μαρμαρόκτιστον μνημεῖον. Ἐντεῦθεν εὐκρινῶς διακρίνεται τὸ Βιδίνιον, τῇ Βουλγαρίᾳ ἤδη ἀνήκοντι, οὗτινος ἡ θέα ὄντως εἶναι θαυμασιωτάτη καὶ διασκεδαστικωτάτη, ἰδίᾳ πρὸς τὸ ἑσπέρας, τοῦ ἡλίου δύοντος· ἡ δὲ συγκοινωνία μεταξὺ αὐτῶν ἐνεργεῖται ἀτμοπλοϊκῶς καὶ διὰ λέμβου.

Οἱ ἐξάδελφοι ἡμῶν κ. Δ. Στεφάνου καὶ Π. Μαραγκός μᾶς ὑπεδέχθησαν, ἐπεριποιήθησαν καὶ ἐφιλοξένησαν, ὡς ἀληθεῖς συγγενεῖς καὶ πραγματικοὶ πατριῶται. Ἐπὶ δύο ἡμέρας, καθ' ἃς παρεμείναμεν ἐκεῖ, δὲν ἔλειψαν καὶ ἀξιόλογα γεύματα νὰ μᾶς παραθέσωσι καὶ τὴν πόλιν καὶ τοὺς συνδρομητάς μας νὰ μᾶς συνοδεύσωσιν, ὅπως ἐπισκεφθῶμεν καὶ τὸ ἑσπέρας εἰς τὸν κῆπον καὶ τὴν μουσικὴν νὰ μεταβαίνωμεν οἰκογενειακῶς ὁμοῦ, ὅπως διασκεδάσωμεν. Ἡ δὲ ἀξιόλογος σύζυγος τοῦ κ. Στεφάνου, Ὀλυμπία, ἀληθὴς τύπος πελοποννησίας γυναικός, ὡς ἀπόγονος τοῦ ἱεροῦ ἄλσους τῆς Ὀλυμπείου χώρας, εὐσώματος, εὐπρόσωπος, εὐφάνταστος καὶ εὐρωστοῦσα, τύπος ἀρχαϊκῆς ὡραίας ἑλληνίδος, εὐπροσήγορος καὶ καλόκαρδος, δὲν ἔλειψε νὰ μᾶς παράσχῃ ἐν τῇ συγγενικῇ φιλοξενίᾳ, ἅπασαν αὐτῆς τὴν καλὴν διάθεσιν καὶ δυνατὴν περιποίησιν. Ὁ κ. Στεφάνου, παιδιόθεν ἐλθὼν καὶ ἐμπορευόμενος συνετῶς καὶ τιμίως ἐν Ρωμουνίᾳ, ἔχει ἀποκτήσῃ τὴν γενικὴν συμπάθειαν καὶ ἀγάπην πάντων, πολλοὺς δὲ συνέδραμε καὶ ἀνέδειξε καὶ τὴν Ἑλλάδα ἐπισκεφθεὶς μετὰ τῆς συζύγου του, μετὰ μακροχρόνιον ἀκουσίαν, κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας, τοιαύτην ἐντύπωσιν τῷ ἐπροξένησεν, ὡς μᾶς ἔλεγεν, ὥστε ὁριστικῶς ἀπεφάσισε προσεχῶς νὰ κατέλθῃ καὶ ἐγκατασταθῇ εἰς Ἀθήνας. Τὸν κ. Π. Μαραγκὸν μετὰ τῆς συζύγου του Ἑλένης, καὶ Ἀνδρομάχης γυναικαδέλφης του, καλῶς γνωρίζομεν ἐκ προγενεστέρων ταξειδίων μας εἰς Γιούγγεβον, ὅπου διέμενον καὶ περιεγράψαμεν ἤδη τὰ κατ' αὐτοὺς ἐν ἄλλαις ὁδοιπορικαῖς μας ἐκδρομαῖς, ἔνθα ἐξεθειάσαμεν τὴν προθυμίαν, ἀγάπην καὶ φιλοξενίαν αὐτῶν. Ἀλλ' ἤδη ἐν Καλαφατίῳ ὑπερέβησαν τὰ ἐσκαμμένα καὶ ἂν ποτὲ ἔλθωσιν εἰς Ἀθήνας, ὡς μᾶς ὑπεσχέθησαν, δὲν ἠξεύρομεν τί νὰ τοῖς ἀνταποδώσωμεν. Ὁ Τάκης ἰδίως ἔμεινε κατεγοητευμένος ἐκ τῶν φιλοφρονήσεων τῆς ἐξαδέλφης κυρίας Ἑλένης. Τὴν καλειτέραν θέσιν τῆς τραπέζης, τὴν καλειτέραν μερίδα τοῦ φαγητοῦ, τὸ ὡραιότερον μέρος τοῦ ψητοῦ καὶ τῆς ὄρνιθος καὶ τὸ μεγαλείτερον τεμάχιον τοῦ γλυκύσματος, εἰς τὸν Τάκην. Καὶ ὁ Τάκης ἐδέχθη μειδιῶν ὅλα ταῦτα, ἀλλ' ἐπιφυλλάσει ἐκπληξιν εἰς τὴν ἐξαδέλφην, ἅμα ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας, θὰ τῇ δώσῃ τὴν καλειτέραν θέαν τοῦ Παρθενῶνος, τὴν ὡραιοτέραν θέσιν τοῦ Φαλήρου, τὴν μεγαλειτέραν ἀπόλαυσιν τοῦ ὀρλίζοντός μας, τὰ μαγευτικώτερα τοπεῖα τῶν ἐξοχῶν μας καὶ τὰ ἐξαισιώτερα γλυκύσματα τῶν ζαχαροπλαστείων μας. Περὶ τὴν ἑνδεκάτην μετέθημεν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν συνδρομητῶν μας Κυρίων ἀδελφῶν Λαζαρῆ ἠλικιωμένων μὲν κάπως, ἀλλὰ καθ' ὁλοκληρίαν φιλοπατρίδων, ἐξαιρέτων ὁμογενῶν μας ἐκ Κεφαλληνίας καταγομένων, ἀξιολόγων πατριωτῶν καὶ καλλίστων μελῶν τῆς ἐκεῖσε κοινότητος. Εἶναι δραστηριώτατοι ἔμποροι καὶ ἐνεργητικώτατοι ὁμογενεῖς. Διατηροῦσι δὲ λαμπρὸν κατάστημα ποικίλων εἰδῶν καὶ ἀγαπῶσι πολὺ τὴν πατρίδα καὶ τὰς συζητήσεις. Λίαν δὲ φιλόμουσοι ἄλλως τε ὄντες, ἀναγινώσκουσιν ὠφέλιμα πάντοτε ἔργα καὶ ὑποστηρίζουσιν ἐκθύμως τὰ ἑλληνικὰ γράμματα. Ἀφοῦ δὲ παρεμείναμεν ὀλίγον καὶ εἴπομεν ἀρκετά ;

— Αἴ, τώρα, θὰ μᾶς ἐπιτρέψητε, μᾶς εἶπον, νὰ σᾶς φιλέψωμεν καὶ ἀπὸ μίαν ἀθηναϊκὴν μαστίχαν.

— Πολὺ εὐχαρίστως, ἀπηντήσαμεν, ἂν μάλιστα ἀληθῶς εἶναι Ἀθηναϊκή.

— Ὁρίστε, δοκιμάσατε.

— Ὡραῖα, εἶπον νομίζω, ὅτι τὴν πίνομεν εἰς τὰς Ἀθήνας.

Μετὰ μεσημβρίαν ἐπεσκέφθημεν τοὺς ἀδελφοὺς κυρίους Σπ. καὶ Ἀπόστ. Γαρμπῆν, ἐν τῷ καταστήματι των. Εἶναι ἀκραιφνέστατοι πατριῶται, μάλιστα ὁ μεγαλείτερος ὁ Σπύρος εἶχε προσέλθει καὶ ὡς ἐθελοντὴς καὶ λάβει μέρος εἰς τὰς περισσοτέρας συμπλοκὰς τοῦ πολέμου. Μοὶ ἔκαμεν ἐντύπωσιν ἡ φιλοπατρία του καὶ ἡ λεπτομερὴς ἀφήγησίς του εἰς τὰ ἀτυχῆ περιστατικὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Μετὰ λεπτομερείας ἐνθυμεῖται τὰ πάντα, καὶ μετ' ἀκριβείας διηγεῖται τὰ σφάλματά μας. Τοσοῦτον δὲ ἐνθουσιᾶται, ὅταν ἰδίως τὸν καταλαμβάνετε, ὥστε σᾶς παρακολουθεῖ ἢ ἔρχεται καὶ σᾶς ἐπανευρίσκει, διὰ νὰ συζητήσῃ μαζύ σας καὶ σᾶς πείσῃ περὶ τῶν ἰσχυρισμῶν του. Ἀξιόλογοι, δραστηριώτατοι καὶ πολὺ φίλεργοι νέοι οἱ ἀδελφοὶ οὗτοι.

Τὸν Γ. Ἀντύπαν βαμβακέμπορον καὶ τὸν Ἐμμ. Χρηστοδούλου πρόεδρον τῆς κοινότητος, δυστυχῶς δὲν εὕρομεν, ἀπουσιάζοντας τότε ἐκεῖθεν συνηντήσαμεν ὅμως τὸν κ. Ν. Φάραγγαν δικηγόρον, παλαιὸν φίλον καὶ τέως συμμαθητήν μας, ἐξ Ἀθηνῶν καὶ μετὰ τοσούτων ἐτῶν συνάντησιν, ἁποία δὲν ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς μας ἡ εὐχαρίστησις ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκήτῳ γνωριμίᾳ. Ἤδη καταγίνεται καὶ εἰς τὰ σιτηρὰ καὶ εὐδοκιμεῖ ἱκανοποιητικῶς, ὡς μᾶς διηγεῖτο.

Τὴν ἐπιοῦσαν διὰ τοῦ αὐστριακοῦ παραποταμείου θαλαμηγοῦ ἀτμοπλοίου διεπεραιώθημεν εἰς τὴν Κοράβιαν, ὅπου πολλοὶ ὁμογενεῖς, ἰδίᾳ Ἰθάκωνες, εἰσὶ πρὸ πολλοῦ κυοκιμένοι, ἐγκατεστημένοι. Ἐνταῦθα ἐγνωρίσαμεν τὸν Γ. Γραμματόπουλον, Ἠπειρώτην, παλαιὸν συνδρομητὴν μας εὐκατάστατον καὶ λαμπρότατον ὑφ' ὅλας τὰς ἐποψεις ὁμογενῆ μας, τὸν κ. Ν. Σπυρίδωνος, ἀξιόλογον καὶ εὐ ἔχοντα μεγαλέμπορον, τὸν κ. Ἰω: Σταυρινοῦδην, κάλλιστον κτηματίαν, τὸν κ. Γ. Παπανικολάου ἀξιόλογον καὶ παλαιὸν ἐξ Ἀθηνῶν φίλον, τὸν κ. Γαρμπῆν ἀδελφὸν τοῦ ἐν Καλαφατῳ, τὸν κ. Τροχάνην μεγαλέμπορον, κ.Π. Τσουκάτον ἐπίσης καὶ διαφόρους ἄλλους καὶ ηὐχαριστήθημεν πολὺ ἐκ τῆς γνωριμίας τοσούτων καλῶν καὶ εὐκαταστάτων ὁμογενῶν. Μετέθημεν δὲ καὶ πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Τηλέμ. Καραβία, διατηροῦντος ἀχαῖον ἀτμόμυλον, ὁλίγον ἐξωθι τῆς πόλεως, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν εὕρομεν ἐκεῖ. Ὁ κ. Γραμματόπουλος μᾶς προσεκάλεσε μάλιστα καὶ εἰς τὴν οἰκίαν του, ἔνθα ἐγνωρίσαμεν τὴν ἀξιόλογον κυρίαν του, ὡς καὶ τὰ μικρὰ τέκνα του, ἅτινα ἀνατρέφει ἑλληνοπρεπέστατα. Ἔχει μεταξὺ ἄλλων ὡραίαν καὶ μεγάλην καινουργῆ οἰκίαν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως καὶ ἐναντι τῆς Μητροπόλεως, ἐστολισμένην μὲ ἀρχαῖα ἀγάλματα καὶ διαφόρους προτομάς, ἣν ἀπεκάλεσαν πάνυ ἐπιτυχῶς Παρθενῶνα τῆς πόλεως, ἕνεκα τῆς ὡραιότητος αὐτῆς.

Ἀφοῦ δὲ μοὶ ἐπέδειξε ταύτην ἐν ὅλαις ταῖς λεπτομερείαις καὶ τοῖς διαμερίσμασι καὶ εἶδον, ὅτι εἶναι καθ' ὅλα ἐκ τῶν σπανιωτάτων ἀρχοντικῶν οἰκοδομῶν, μὲ ὡραῖα καὶ στερεὰ θεμέλια καὶ ὑπόγεια, δωμάτια καὶ διαδρόμους, αἰθούσας καὶ μαγαζεῖα, αὐλὰς καὶ ἀποθήκας, ἐξώστας καὶ ὑδαταγωγούς, μᾶς παρέθεσε καφὲ καὶ γλυκύσματα καὶ μᾶς παρουσίασε καὶ τὸ νεογέννητον, οὗτινος μᾶς διηγήθη νόστιμον καὶ περίεργον ἐπεισόδιον. Ἐνῷ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ διαμερίσματος τῆς Κοράβιας οὐδὲ σταγὼν ὕδατος ἔπεσεν περίπου καὶ ἠκαλεῖτο καὶ ἐν ἐκταταμένον κτῆμα τοῦ κ. Γραμματοπούλου νὰ πάθῃ ἐκ τῆς ἀνομβρίας καὶ χάσῃ καὶ τὰ ἔξοδα τῆς σκοπᾶς, ὡς τόσοι ἄλλοι, αἴφνης τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ τέκνου του, ἀναφαίνεται νέφος σκοτεινὸν ἄνωθεν τοῦ κτήματός του καὶ μετ' ὀλίγον πολὺ τῷ ἀναγγέλλουσι τὸ εὐτυχὲς γεγονός. Τὸ δὲ περίεργον, ὅτι μόνον ἐπὶ τοῦ κτήματός του ἔβρεξε καὶ ἔδωκε θαυμάσιον καὶ ἄφθονον καρπόν. Εἶτα δὲ ἀφοῦ ἐγνωρίσθημεν καὶ μετ' οὗ γυναικάδελφόν του καὶ τὸν σύντροφον κ. Ἀλ. Χατζηαλέξην, κάλλιστον καὶ πολὺ φιλόμουσον ἄνδρα, συμπαθέστατον δὲ καὶ εἰλικρινῆ φίλον, μεθ' οὗ ἐπίσης εἴπομεν ἀρκετά, ἀνεχωρήσαμεν πρὸς τὸ ἑσπέρας πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ ὀλίγον ἀπέχοντος σιδηροδρομικῶς ἐκεῖθεν Καρακάλ.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ΓΝΩΜΙΚΑ

Ἄνευ νεότητος, ὑγιείας καὶ χρήματος εὐδαιμονία δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

Ἡ νεότης ἔρχεται ἀκαταλήπτως καὶ παρέρχεται ἀνεπιστρεπτεί.

Ἡ ὑγιεία διατηρεῖται διὰ τῆς συνέσεως καὶ ἐπιμελείας.

Ἡ περιουσία χαρίζεται καὶ ἀγοράζεται, αὐξάνεται καὶ μειοῦται, κλέπτεται καὶ ἐξαφανίζεται, γεννᾶται καὶ διασκορπίζεται, ἀλλὰ δὲν θνήσκει.

Ἡ δόξα καὶ ὁ πλοῦτος παρέχει φροντίδας καὶ ἀνησυχίας, κινδύνους καὶ ἀσθενείας.

Ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ πενία συντελεῖ εἰς τὴν ἠρεμίαν τῆς ψυχῆς, τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἐγκοσμίων μετ' ἀληθοῦς τέρψεως καὶ ἡδονῆς.

Ἡ ἀφροσύνη καὶ ἀναισθησία ἴδιον τῶν κούφων καὶ ἀλαζόνων.

Τὸ τερπνὸν τὴν κακοπάθειαν κουφίζει.

Τοῦ γήρατος τὸ ἀντιφάρμακον ὁ θάνατος.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

Ἡ ἀκροβάτις φιάλη.

Πρόκειται νὰ συγκρατήσωμεν φιάλην ἐπὶ τεταμένου νήματος, ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέρους τοῦ δωματίου εἰς τὸ ἕτερον.

Διὰ νὰ κατορθώσωμεν τοῦτο, λαμβάνομεν ἀλεξιβρόχιον μετὰ κυρτῆς λαβῆς, ἣν εἰσάγομεν εἰς τὸ στόμιον τῆς φιάλης καὶ τοποθετοῦμεν εἶτα ταύτην ἐπὶ τοῦ νήματος, ὡς δείκνυσιν ἡ παρατεθειμένη εἰκών. Πρὸς ἀποφυγὴν πάσης δυσαρέστου διολισθήσεως, δύνασθε νὰ προστρίψητε διὰ κιμωλίας τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ νήματος, ἐφ' οὗ θὰ θέσητε τὴν φιάλην, ἀκριβῶς ὅπως πράττουσιν οἱ ἀκροβάται, περιαλείφοντες τοὺς πάτους τῶν πεδίλων αὐτῶν διὰ τοιαύτης οὐσίας.

Τὸ δὲ ἕτερον παρακείμενον σχῆμα ἐμφαίνει τίνι τρόπῳ δυνάμεθα νὰ μεταγγίσωμεν φιάλην ἐξ ἐκλεκτοῦ οἴνου, χωρὶς νὰ τὴν κινήσωμεν ποσῶς. Ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο ν' ἀντικαταστήσωμεν τὸ ἀλεξιβρόχιον, διά τινος μαγειρικῆς κοχλιάρας, νὰ θέσωμεν τὴν φιάλην ἐπὶ πλατείας βαμβακερῆς ταινίας καὶ νὰ τὴν ἀναγκάσωμεν κατ' ὀλίγον νὰ ἐκκλίνῃ τῆς θέσεώς της καὶ ἄνευ τιναγμοῦ, εἰσάγοντες ἐν τινι δοχείῳ ἀνηρτημένῳ εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τῆς κοχλιάρας, ὕδωρ, ὅπερ χύνομεν κατὰ σταγόνας.

Ἡ ἔνδειξις αὕτη βεβαίως εἶναι ὅλως θεωρητική, ἀλλὰ δοκιμάσατε τὸ πείραμα μετὰ φιάλης περιεχούσης οἶνον κοινόν, πρὶν ἢ ἐμπιστευθῆτε τὸν ἐκλεκτόν σας οἶνον καὶ ἅμα λάβητε πεῖραν τοῦ πράγματος ἐνεργεῖτε τότε τὴν μετάγγισιν καὶ τούτου. Φ. Π.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Μ. Π. Ναύπλιον. Ζητούμενον φύλλον σᾶς ἀπεστάλη.—Κ. Ν. Ναύπλιον. Συνδρομή σας ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν. Ἀπόδειξις ἀπεστάλη ὑμῖν ταχυδρομικῶς.—Ι. Θ. Κ. Πύργον. Ζητούμενα φύλλα σᾶς ἀποστέλλονται, ἀλλὰ δέον νὰ παραδώσητε καὶ τὴν συνδρομήν σας, ὡς ὑπεσχέθητε ὑμῖν.—Η. Ν. Δ. Παρισίους. Ἐπιμείωσις συνδρομῆς φύλλων ἐτέθη, ὡς γράφετε. ἀλλὰ ἔμβασμά σας, ὡς μᾶς παραγγείλατε δὲν ἐλήφθη εἰσέτι.—Μ. Φ. Πάτρας. Συνδρομή σας ἐλήφθη. Ἀπόδειξις σᾶς ἀπεστάλη. Εὐχαριστοῦμεν.—Κ. Γ. Κ. Πύργον. Ζητούμενα φύλλα σᾶς ἀπεστείλαμεν μετ' ἐπιστολῆς μας καὶ ἀγγελίας ἀνκμένομεν ἀποτέλεσμα ἐνεργειῶν σας. —Π. Κ. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐπιστολή σας ἐλήφθη καὶ εὐχαριστοῦμεν θερμῶς δι' ἐνεργείας σας καὶ ἀποσταλὴν κιδωτίων κτλ. Ἐγράψαμεν ὑμῖν ἐκτεταμένως προχθὲς περὶ ὅλων καὶ ἀναμένομεν σχετικῶς ἀπάντησίν σας. — Δ. Β. Β. Κέρκυραν. Δελτάριον ἐλήφθη καὶ ἀπορεῖμεν πολὺ διὰ περίεργον ὄντως παράλειψιν. Σᾶς ἀποστείλαμεν ἤδη τὰ καθυστερούμενα φύλλα καὶ ἀγρύπνως θὰ ἐπιβλέψωμεν προσοχῇ τὰς ἀποστολάς.—Δ. Δ. Βουκουρέστιον. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Ἐπιστολογραφία σᾶς ἀπεστάλη. Ἔβράδυνεν ἡ ἐκτύπωσις καὶ δι' αὐτὸ ἐβράδυνε καὶ ἡ ἀποστολή. Ἐλπίζομεν νὰ ἐλάβατε ἤδη αὐτὴν μετ' ἐπιστολῆς μας.—Δ. Ν. Κωνσταντινούπολιν. Συνδρομή ὑμετέρα καὶ φίλου σας ἐλήφθησαν, Εὐχαριστοῦμεν πολύ. Ἀποδείξεις παρεδόθησαν κομιστῇ.—Ο. Λ. Πάρον. Συνδρομὴ μία ἐλήφθη. Παρακαλοῦμεν ἀποστείλατε καὶ ἑτέραν. Εὐχαριστοῦμεν.—

ΗΛΙΑ Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΛΗΡΗΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΟΓΡΑΦΙΑ

(Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί).

Μετὰ μαθημάτων

Πρακτικῆς διπλογραφίας,—ἱστορίας τοῦ ἐμπορίου,—ἐμπορευματολογίας,—ἐμπορικοῦ δικαίου,—ἐμπορικῆς γεωγραφίας, —παγκοσμίου συγκοινωνίας,—μετρολογίας,—νομισματολογίας ὡς καὶ πλήρους συλλογῆς ἐγγράφων ἐμπορικῶν καὶ ἰδιωτικῶν.

Ἐξεδόθη ἐσχάτως παρὰ τοῦ ἐκδότου Ἰω. Δ. Φέξη καὶ πωλεῖται ἀντὶ φρ. 10 παντὶ ἀποστέλλοντι τὸ τίμημα εἰς τὸ ἐκδοτικὸν βιβλιοπωλεῖον ὁ «Κάδμος», ὁδὸς Αἰόλου, Ἀθῆναι.

Ἡ Ἐπιστολογραφία αὕτη χρήσιμος παντὶ πολίτῃ, ἰδιώτῃ, ἐμπόρῳ, καλλιτέχνῃ, βιομηχάνῳ, κτλ. Εἶναι ὁδηγὸς ἀπαραίτητος εἰς πᾶσαν περίστασιν.

ΗΛΙΑ Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Ἐπὶ τῇ βάσει

τῶν ἐξοχωτέρων μυθολογικῶν καὶ ἐθνογραφικῶν ἔργων,

τῶν διασήμων

Burnouf, Wilson, Alfred de Maury, Max Muller, Dupuis, Bertrand, Ern. Renan, Lefèvre, Dicard, Lamé Fleury, Troyon, Alf. Bertillon, Gerugeg, Girard de Rialle, Morreau de Jonnès, Perrot, Adalbert, Kuhn, Forchammer, Baudry, Général Tseng-Ki-Tong, Tadamasa Hajashi κτλ.

Μετὰ πολλῶν εἰκόνων

Ἰνδοὶ—Αἰγύπτιοι—Ἀσσύριοι—Πέρσαι—Ἕλληνες—Ρωμαῖοι—Κελτοὶ—Γαλάται—Σκανδιναυοὶ—Γερμανοὶ—Σλαῦοι—Σύγχρονοι μυθοπλαστικαὶ θρησκεῖαι καὶ εἰδωλολατρεῖαι—Ἀφρικανοὶ—Ἰνδοοίναι—Κινέζοι—Ἰάπωνες—Ἴνκαι—Ἰνδαμερικανοὶ—Ἐσκιμῶοι—Μυθολογικαὶ παραδόσεις καὶ Μύθοι τῶν χριστιανικῶν λαῶν.

Ἐξεδόθη ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ κ. Ἰωαν. Δ. Φέξη καὶ τιμᾶται ἀντὶ φρ. 6,50.

Μ. ΚΟΡΒΕΛΗΣ

ΚΑΠΝΟΠΩΛΗΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΩΝ ΣΙΓΑΡΕΤΩΝ

Ἔναντι τοῦ Συλλόγου τῶν Πριγκίπων

Κατανάλωσις χονδρικῶς καὶ λιανικῶς

Δέχεται καὶ παραγγελίας παντὸς εἴδους

LA REVUE

PARISIENNE MODERNE

MENSUELLE

Νέον γαλλικὸν φιλολογικὸν περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ἐν Παρισίοις ὑπὸ τοῦ Ἕλληνος ἰατροῦ κ. Π. Ν. Διβάρη τῇ συνεργασίᾳ τῶν καλλιτέρων λογογράφων τῶν Παρισίων

Συνδρομὴ ἐξωτερικοῦ φρ. 25

Διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ συνδρομὴ δρ. 20

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται παρ' ἡμῖν ἢ καὶ κατ' εὐθεῖαν.

68, Rue de Rennes Paris.

LA GALIEN

REVUE MEDICALE MENSUELLE

Ἰατρικὴ μηνιαία ἐπιθεώρησις ἐπίσης ἐκδιδομένη ὑπὸ τοῦ κ. Π. Ν. Διβάρη ἰατροῦ, ἐν Παρισίοις καὶ τῇ συνεργασίᾳ τῶν σπουδαιοτέρων καθηγητῶν γάλλων.

Συνδρομὴ ἐξωτερικοῦ φρ. 25

Διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ συνδρομὴ δρ. 20

Δι' ἀμφότερα » » 30